DISSERTATIO INAUGURALIS MEDICA,
DE

VENÆSECTIONIS SALUTARI INTERMISSIONE,

Quam

AUSPICE DEO PROPITIO,

Et Conſenſu atque Auctoritate Gratioſæ Facultatis Medicæ,

IN ALMA REGIA FRIDERICIANA,

PRÆSIDE

DN. D. MICHAELE ALBERTI,

SACR. MAJ. REG. BORUSS. AULICO ET CONSIST. MAGDEB. CONSILIARIO, MED. ET PHILOS. NATUR. PROFESSORE PUBLICO ORDINARIO, ETC.

DECANO H. T. SPECTATISSIMO,

Domino Patrono, Præceptore, ac Promotore ſuo, omni honoris cultu proſequendo,

PRO GRADU DOCTORIS

SUMMISQUE IN MEDICINA HONORIBUS ET PRIVILEGIIS DOCTORALIBUS LEGITIME IMPETRANDIS,

horis locoque conſuetis

ANNO MDCCXXXV. D. OCTOBR.

Publicæ ac placidæ Eruditorum ventilationi ſubjiciet

RESPONDENS

JOHANNES JULIUS SCHLÆGER,

BRUNSVICENSIS.

HALÆ MAGDEBURGICÆ,

TYPIS JOH. CHRISTIANI HENDELII, ACAD. TYPOGR.

PROOEMIUM.

ILluſtribus & glorioſis medicorum virtutibus conſtantia in cognitione, concluſione, deciſione & operatione jure meritoque annumeranda eſt; eapropter non tam ad decorum, quam ad eſſentialem boni medici, certa ſcientia & probata peritia inſtructi, characterem requiritur, quæ animum firmum, ſtrenuum & confidentem reddint: teſtantur hoc ſuo calculo LUBERTUS ESTTHIUS *in præf. de compoſ. med. phil. tr. brevis & methodicæ formul. tractationis*, SCHOPF *in præf. L. de Lepra*, & ROBERTUS FERINI *de abuſu medicinæ coercendo pag. 1.* *vid.* CAMERARIUS *in Syllog. memorab. Cent. 1. part. 71. p. 50. ſq. olim nemini vulnus retegere licebat, niſi experto, & qui artis ſuæ teſtimonia publica edidiſſet, nunc totum corpus explorandum, tractandum, torquendum cuilibet, levi aliqua ſuſpicione, medico, veterinariis & vetulis tra-*

dimus. Imaginem noſtri pingendam non facile alicui pingendam committimus, ni probato prius artifice & viſcera noſtra, imperitis lanionibus ſubjicimus, tam iniqua fata artem medicam, omnium præſtantiſſimam hodie premunt: quam tædioſa & pernicioſa itaque eſt inconſtantia ægrorum, quoad delectum & uſum medicorum, tam periculoſus & ominoſus eſt medicorum inſtabilis animus quoad cognitionem morborum & ordinationem remediorum: quadrat huc effatum B. STAHLII *in Programmate de Conſtantia medica, diſſertationi de Medicina, ſine Medico* annexo: *quæ vero præſentior atque levior eſt inconſtantia, quam paſſim etiam directe contraria ſentiendo atque proferendo, jam affirmare, jam negare; impr. autem dicta non dicta facere, facta non facta dicere: dicere atque facere, quæ vel poſt paucas horas commeminiſſe ad minimum negandum ſit:* proinde frivola atque præcox mutatio ſententiæ in medico foro evidens character dubii, incerti & levis animi eſt, ſalva ceteroquin licet excuſatione, quod poſteriores cogitationes meliores ſint prioribus; utut viciſſim verum omnino etiam exiſtat, quod diu deliberandum ſit, quod ſemel dein ſtatuendum eſt: hinc BASILIUS *Imperator cap.31.* ait: *eſſe ſibi perpetuo conſentientem, hominis eſt gravis & cordati; quemadmodum pugnare ſecum & dictis & factis, hominis eſt levis omnique reprehenſione digni:* enim vero ejusmodi inſtabilis mentis qualitas non modo medici famæ ignominioſa, ſed & ægris valde præjudicioſa & calamitoſa eſt, ut propterea firmum, ſtatum & ratum eſſe debeat, quæ Medicus judicio & auxilio, ſenſu & facto operatur & exequitur, ni prægnan-

gnantes quædam cauſæ & rerum viciſſitudines, interdum aliqualem cognitionis & conſultationis mutationem urgeant, indicent & approbent: ob id diſcrepantia & immutatio ætatis, virium, temporis, loci, diætæ, vitæ generis, tempeſtatis, climatis, conſuetudinis, modo certam operationem therapevticam admittit, modo reſpuit, mox illius repetitionem approbat, alibi improbat, & utrumque nihilominus ad ſalubrem uſum & eventum promovet: Hæc mutatio ſententiæ, conſilii & auxilii verſatur vel circa ſubjectum & objectum, vel circa effectum, quare in aliqua conſideratione & executione vel plus vel minus, vel etiam contraria operatur: eapropter ARISTOTELES *Lib. V. Phyſ. c. 2.* dixit: *mutatio eſt alteratio in eadem ſpecie quoad magis & minus*, vel juxta ALBERTUM M. *in Lib. 8. Phyſ. 3. c. 46. mutatio non fit, niſi a contrario in contrarium.* Omnis quidem, vulgari dicterio, mutatio periculoſa dicitur, quæ vero e deteriori in meliorem ſtatum ab omnibus probatur, ſecundum HIPPOCRATIS effatum *Lib. II. Epidem. Sect. 2. text. 3. Mutationes proſunt, ſi non ad prava mutentur*: in alio vero ſtatu & reſpectu viciſſim veritati conſonum eſt quod HIPP. *Lib. VI. Epid. Sect. 3. text. 46.* enunciat: *mutationes cavendæ* ſunt: Præcipue ſubita aut ad contraria tranſiens mutatio valde ſuſpecta eſt, quæ committendo & omittendo perpetratur: hinc DIETERICUS *in Jatreo Hipp. pag. 440.* ait: *mutatio ſubita & magna in contraria damnatur* & *p. 258.* eloquitur: *omni periculo vacabit, quoties quidque ſenſim & paulatim fiet, etiamſi ab uno ad aliud fiat tranſitus: omnes ſubitæ mutationes ſi ſint notabiles,*

 offen-

offendunt naturam, propter conſuetudinem, quæ velut eſt altera natura, a qua violente receditur & inducitur, quod illi eſt contrarium, unde ſenſim & exiguis momentis eſt recedendum: porro *p. 481. mutatio ex uno contrario in aliud ſubita & nullo medio, naturæ adverſatur, idcirco tranſitus hujusmodi nequaquam tutus Hipp. Sect. II. aph. 51. in omnibus mutationibus quæ ad conſervandam ſanitatem, vel ad morborum curationem fiunt, duo potiſſimum obſervanda 1) nihil immodicum faciendum: 2) nulla mutatio ſubito & univerſim facienda juxta d. aphor. In medela ſi mutatio fieri debet, paulatim & ſenſim facienda eſt: contraria enim ſenſim adhibere oportet: præſ. ſi conſuetudo adfuerit & ab una ad alteram fieri debet tranſitus - - ſanitas valde læditur ex ſubitis mutationibus.* Ex hiſce facile pateſcit, quod alia variatio quoad conſilium medicum culpoſa, alia viciſſim fructuoſa exiſtat, quando videlicet quædam operationes therapevticæ congruo tempore ſuſcipiuntur & committuntur, alio perinde tempore omittuntur & interdicuntur: hinc quædam mutatio juſta, prudens & neceſſaria eſt, quamvis interdum juxta SENECAM *in proverb. fluctuatio maximum malæ mentis indicium ſit:* aut ſicut PLUTARCHUS *in Laco* enunciat: *Prudentis eſt pro re nata mutare conſilia; ſine cauſa autem ſubinde alium fieri inconſtantiæ vitium eſt:* quam male itaque in foro medico tales ſuæ exiſtimationi conſulunt, qui cum conſiliis ſuis adeo inſtabiles, dubii, fugaces & fluctuantes ſunt, qui nunc aliquid commendant, quos brevi poſt poenitet conſilii, qui in brevi temporis circuitu, diverſa, perverſa, imo adverſa ſuadent, qui una hora Venæſectionem ſuadent

dent altera diſſuadent, imo qui uno die aliquoties artificium quoddam medicum approbant, toties vice verſa iterum improbant, ut tandem aliorum periculo ſapere diſcant, attenta docet obſervatio: & hæc ignominioſa inconſtantia in ſtadio & campo medico adeo infrequens haud eſt: nec tamen duo cum faciunt idem, idem eſt: ſiquidem remediorum vires utilesque efficaciæ haud in promiſcua eorum ordinatione conſiſtunt, ſed in ſcita, perita & circumſpecta illorum relatione & applicatione ad ſubjectorum qualitates, morborum proprietates, ſpecies, gradus, tempora &c. nec non cauſarum morbificarum rationes, conditiones, vires, nexus, complicationes &c. quare prudentis medici officium eſt, ut pro diverſitate circumſtantiarum, nunc aliquid exequatur, alibi idem in uno eodemque valetudinario intermittat, inſuper vero haſce contrarietates cum ratione & judicio committat & ad ſalutarem effectum & eventum promoveat: hæc meditatio practica nos præſente Inaugurali diſſertatione ad Heroici & cruenti illius medici auxilii Venæſectionis uſum & utilitatem, quando nunc admittitur, modo intermittitur, invitat, propterea brevi explicatione de VENÆ SECTIONIS SALUTARI INTERMISSIONE agere conſtituimus: Cui inſtituto proſpere & ad vota ſalubremque uſum ſuccedenti divinum auxilium devotis precibus exoramus.

§. I.

QUamvis præſentis tractationis argumentum *luculentum* eſſe videatur, tamen ad omnem *ambiguitatem* vitandam, quædam *illuſtrationis* loco, & pro juſta applicatione formanda & invenienda indicare lubet: Sermo nobis eſt de *Venæſectione* in ſenſu *generico*, non æque *ſeorſim* ad certas *regiones*, certa loca & certas *venas* advertentes; unde *haud ſpeciali* animadverſione, de Venæſectione in *capite*, *brachiis*, *manibus*, *pedibusve* ſermonem inſtituimus; nec etiam peculiarem rationem *repetitionis* habemus, an ſubjectum quoddam *antehac* ejusmodi ſubtractionem ſanguinis *rarius*, an *crebrius* admiſerit: ſiquidem interdum circumſtantiæ mox poſt *primam* Venæſectionem ejusmodi intermiſſionem ſuadent & admittunt, interdum etiam poſt uſum V. Snis *aliquoties* repetitæ, eadem omiſſio locum invenit: nonnunquam varia ſubjecta Venæſectionem, *male* & perverſe adminiſtratam, valde abhorreſcunt, eamque omittunt, quandoque Venæſectionem extremo *metus* & *angoris* affectu admittentes, impoſterum conſultius illam intermittunt &c. quorum reſpectuum rationem & conſiderationem præſenti themate *principaliori* inſtituto *haud* habemus, ſiquidem per ſe mox liquet, quod in plurimis horum reſpectuum Venæſectionis uſum continuare *minus* conſultum & ſalubre ſit; ideo imprimis de tali V. Sne ſermonem inſtituamus, quæ licet *ſemel*, aut *ſæpius* adhibita ſit, tamen ob *certas* cauſas iterum cum *euphoria* intermitti poteſt, imo requirente neceſſitate, debet: nec tamen hoc aſſerto *plebejo* atque *empirico* uſui V. Snis patrocinari

placet,

placet, quando illa nunc admittitur, nunc omittitur, pro frivolo lubitu; unde jam in proverbium abiit de opere *inepto* & *incongruo* ediſſerere: es kommt ihm an, wie dem Bauern das Aderlaſſen; nec viciſſim cum illis auſibus conſentimus, quando ex ordinatione *interdum medica* ſine juſto & judicioſo *diſcrimine* pro arbitrio eadem modo inſtituitur, & ſi non *confeſtim* plenarie ſpem & expectationem implere videtur, nec repetitur (ſicut aliquando *iterata* Venæſectio *deſideratum demum* auxilium largitur,) quin magis ludicre & *negligenter* ſpernitur & *omittitur:* Præterea etiam Venæſectio quidem aliquando *levi* animo & *minus* ponderatis circumſtantiis iterum omittitur, ſed *haud ſalutari* ſucceſſu, ſicut *infelices* conſecutiones uberrimis exemplis *arbitrariam* illam intermiſſionem teſtantur: quare præcipuus reſpectus concernit *ſalubritatem certam*, rationalem, ſecuram & *conſtantem*, quæ de tali *intermiſſione* agnoſcenda, promittenda & promovenda venit: etenim in *utroque* interdum & *medici* & *cujas* intereſt ſtatu, peccare ſolent: aliqui aut *primam*, aut *reliquam* V. Snem *anxie* abhorreſcunt, inſuper vel ad illam hominum *multitudinem* provocant, qui vel *citra* Venæſectionis uſum *ſani* vitam degerant, vel ſine hoc alioquin medico auxilio, ad ſeram *ſenectam* pervenerunt; quidam viciſſim huic remedio *omnem* fidem tribuunt, ideoque quoad illius admiſſionem *liberales* valde, ſi non *prodigi* ſunt, quibus juxta hanc perſuaſionem & *imaginationem* Venæſectio magis juvat, quam per *rationem* aut *peritam* obſervationem; ſubinde aliquibus in more poſitum eſt, ut *nimia* ſollicitudine de *longæva* vita huic *heroico* auxilio omnem fidem tribuant, partim opinione & perſuaſione inducti commu-

ni hominum conſuetudini, *certis regionibus* familiari, ſe aſſociant, & *coeca* fiducia de hoc remedio indubiam utilitatem expectant, facile vero *ſpe* ſua ſub hoc frivolo & *fallaci* experimento falluntur; ut fugitivo & mutabili auſu, *æque facile* & cito in hujus auxilii oblivionem & intermiſſionem conſentiant, interea ex hac *fluctuatione* & proterva mutatione nullam ſalubritatem obtinent, quin potius varias *novas* moleſtias & *morboſas* afflictiones convocant, ut iterum ſub hoc ſtatu Venæſectionis intermiſſio *nihil boni* promittat: neque in *plebeja* aut *domeſtica* medicina, aut temeraria atque *empirica* obſervatione inauditum eſt, quod quidam *ſumma* quaſi *neceſſitate* coacti, ad Venæſectionis anchoram confugiant, impoſterum autem illius *repetitionem*, ne attendendam & neceſſariam eſſe judicant, usque dum ex *conſequentium* intricatarum & novarum morboſarum afflictionum invaſione ejusmodi homines retro meditentur, de præteritis cogitent, ac medicis exploratoribus aliquando admiſſam, aſt frivole intermiſſam V. Snem indicent: Qui ſinguli modi ac mores intermittendæ, aut intermiſſæ V. Snis in *præſentem* noſtrum cenſum haud veniunt, quia deſideratam & ſperatam *ſalubritatem* ſecundum præſentem cognitionem haud pediſſequam habent.

§. II.

Duplex vero in hac conſideratione ardua occurrit indicatio & reſolutio medica, vel Venæſectionem *præcipere*, vel *intermittere*, prior quoad omnes circumſtantias *naturæ adverſa* & terribilis eſſe videtur, ſiquidem excultæ gentes *ſanguinis venerabundam* æſtimationem fovent, nec in illius *crudelem* ſubtractionem graſſantur, aut ſanguinolentas ſe præbent, quin potius in ordinanda & ſuſcipienda

pienda illa, ſi non timidæ, attamen non audaces, ſed perquam *circumſpectæ* ſunt: poſterior reſpicit juſtum illum metum, ne ſemel inſtitutum tale remedium, ſi impoſterum negligenter repetitur, aut frivole omittitur, *graviores* morbos pediſſequos habeat: unde jam vulgaris innotuit obſervatio, quod ſemel cepta, non intermitti, ſed repeti debeat, ob quam obligationem atque ſervitutem quidam homines omnem Venæſectionis uſum reſpuunt: quid quod quidam medici magis inclinant, quo ſanguis magis retineatur, quam copia *pleniori* depleatur: ſiquidem BOTOLLUS *de curat. per ſangv. miſſ. cap.36. ſ.2. in fin. & ſ.3. in fine* ait: *quæri poſſe, quodnam horum majus vitium ſit, infra nempe ſubſiſtere, aut excedere: longe autem abeſſe a naturæ ratione vacuum eſſe hominem ſanguine, quam plenum, nemini dubium eſſe debet, quamvis & plena vaſa in homine nullo modo eſſe poſſint - - æquius eſt igitur infra modum peccare, quam ſupra;* attamen etiam juxta LENTILII aſſertum ex altera velut parte verum eſt, quod *melius propemodum ſit, ſanguinem non mittere, quam juſto parcius mittere Eteodr. med. pract. p. 656.* dum *inſufficienti* tali evacuatione motus ſanguinis *exaſperatur*, ut ſpasmi, inflammationes, tumores ſanguinei, dolores, febres &c. preſſo velut pede conſequantur: quare pro diverſitate *perſonarum & circumſtantiarum* Venæſectio aut ſæpe non neceſſaria eſt, aut in *certum temporis* terminum tantum *utilitatem* extendit, quo circumacto ulterior illius continuatio nec neceſſaria, nec utilis, quin verius incommoda imo nociva exiſtit: eapropter *heroica* hæc medicina exquiſite *limitatam* ſuam ſphæram habet, ne temere ordinetur, cum modus in ordine naturæ detur, quo homines multi, ſi non plu-

rimi, modo conſiliis peritorum medicorum obtemperent, hoc auxilio carere poſſunt: Haud vero juxta præſentis *practicæ* disquiſitionis argumentum ullis perſuadere placet, ac ſi *promiſcuus*, inſuper *arbitrarius* conatus eſſet Venæſectionem ſemel uſurpatam, iterum oblivioni & intermiſſioni tradere, qui conatus & audax & pernicioſus esſet; hinc ad *peculiares* cauſas, caſus, perſonas & circumſtantias advertere convenit, ſi palmariam talem evacuationem artificialem iterum omittere conſultum eſſe judicaverimus: Præterea non illam quæſtionem ventilandam hoc themate ſuſcepimus, an Venæſectionem antea admisſam, nunc per dimidium, aut unum, aut plures annos intermittere poſſimus, ſed potius de eo nobis ſermo inſtituendus erit, an talis Venæſectio impoſterum *ſemper* cum *euphoria* intermitti queat, nec unquam porro repeti debeat: *paradoxa* omnino hæc videri poſſet quæſtio & meditatio, præc. ſi Venæſectioni nimium, quam par eſt, patrocinari mallemus; ſicut enim illi a regula recti deflectunt, qui aſſerunt, quod Venæſectio *univerſale* auxilium eſſe debeat, nec non quod V.S. *nunquam* & *nullibi* utilis & neceſſaria, ſed tantum foetus *falſæ* hypotheſeos ſit, ita etiam error eſt, quod *indiſcriminatim* V.S. in omni *ſubjecto*, *caſu*, *ſtatu* & *tempore*, conſtanter utilis & neceſſaria exiſtat, ſiquidem nobis demonſtratio ex ratione & obſervatione incumbit, quod *aliquando* abſoluta *intermiſſio* Venæſectionis æque *ſalubris* ſit, ac illius ſollicita, anxia & ſcrupuloſa *continuatio*: naturalis etenim eaque ſimplex & ingenua eſt obſervatio, quod *innumeri* homines, *diverſæ* conſtitutionis, multum edant, multumque laborent, & tamen nunquam Venæſectione utantur, nec uti neceſſe habeant: Die

geſun=

geſundeſten Leute laſſen nicht Ader, wann ſie aber zu kran-
cken anfangen, ſo müſſen ſie ſich dazu reſolviren; wer ins
kränckeln kommen wolte, müſſe anfangen Ader zu laſſen:
Die Docters und Barbiers recommendirten nur das A-
derläſſen, damit ſie gewiſſe und ſtete Kundtleute bekommen
und behalten: eapropter medici & *moraliter* aut politice
ob famam *artis* & *propriam* fidem & *exiſtimationem* con-
ſervandam, & *phyſice* circa V.Snis commendationem, aut diſ-
ſuaſionem perite & prudenter verſari debent, ne in utrius-
que vituperium illius uſus aut defectus cedant & contume-
liæ illæ declamentur, mit der Aderläſſe habe der Patient
ſeine letzte Hülffe bekommen, oder mit der Aderläſſe die ver-
ſäumt worden, hätte der Patient gerettet werden können.

§. III.

Non raro medicis aut ab illis, qui *absque Venæſectio-
ne* ſani ſunt, aut qui ſine illa ſanitatis reſtitutionem medi-
cam ambiunt, aut qui tandem ab hoc mancipio V.Snis,
cujus poſt crebram admiſſionem & repetitionem pertæſi
ſunt, liberari deſiderant, quæſtio hæc decidenda proponi-
tur, an æque *Venæſectio* in Curatorio *ſanitatis* adeo *neceſ-
ſaria* ſit, cum non modo illud *cruentum* auxilium natura
adverſetur, quæ *ſponte*, aut *nunquam*, aut *rariſſime* inter *or-
dinarias* ſuas easque *quotidianas ſalutares* evacuationes,
ſanguinis excretionem ſervat, & tantum *extraordinem* cer-
tis temporum intervallis, aut e *naribus*, *aut utero*, aut *ſeda-
libus* locis ſanguinem evacuat, aut a ſubjectis non paucis
ludicro *experimentandi* conatu ſuſcipitur & admittitur, Sie
wollens verſuchen, ob es ihnen auch helfe, wie ſie von medi-
cis gerühmet wird; quare recte RIEDLINUS *Curat. med. 400.
p. 339.* ait: *multi in Venæſectione præſidium quærunt, quod*

 minime

minime in eadem inveniunt: Quo itaque medicus huic quæſtioni ſatisfaciat, *limitatam* & præcipuis circumſtantiis ac qualitatibus accommodandam reſolutionem hac deductione reddere & ſuppeditare contendimus: Etenim aliquoties PRÆSIDI contigit, ut *valetudinarii* medicam opem ab eodem implorantes denunciaverint, quod Venæſectionem aliunde commendatam *ſine ullo* fructu atque emolumento adhibuerint, (quemadmodum de quodam ægro *hemicranico* WEPFER. *ad obſerv. 58. p. 163.* teſtatur: *infelices fere, ſemper fuerunt ordinariæ omiſſiones ſanguinis præſ. tempore verno &c.)* eaque propter apud animum ſtatuerant, *impoſterum* inutile & *anceps* tale auxilium ſe *intermiſſuros:* alii hanc confeſſionem proferunt, Venæſectionem *non ſemper* deſideratam utilitatem largiri, ſed nunc aut *modicam*, aut *vix diu* durantem, aut *nullam*, aut *contrariam* opem & operationem præſtitiſſe, die Aderläſſe ſey dißmahl nicht wohl angeſchlagen; alii referunt, ſe hactenus Venæſectionem ex nuda conſuetudine adhibuiſſe & continuaſſe, absque tamen *ullo*, aut peculiari ſalubri effectu: tandem alii conqueruntur, quod Venæſectio in *prægreſſis* temporibus *aliquam* quidem *opem* ad hanc vel illam *morboſam* afflictionem obtulerit, nunc vero illam, quoties juſto ordine repetitur, malum tranquillius ſemper *exaſperare, novisque* ſymptomatibus accumulare, ob quos reſpectus talia ſubjecta *juſtam* cauſam habere ſibi perſuadent, quo evanidam talem Venæſectionem in futurum plane omittant: quo itaque tale propoſitum bene ſuccedat, nec *deteriores* conſecutiones inferat, periti medici officium erit, ut concurrentes circumſtantias, bene conciliet, ponderet & dijudicet, quoniam frivola Venæſectionis inter-

miſſio

miſſio *gravioribus* damnis utpl. obnoxia eſt, quam præcipitata aut inconſulta illius adminiſtratio: ideo autem dignitati & utilitati hujus auxilii nec deſpectus, nec injuria infligitur, ſiquidem præſenti labore *non abſolutam* illius intermiſſionem probamus, ne dum defendimus, quin verius judicio RIEDLINI ſubſcribimus, qui *in Lin. Med. An. 4. Apr. 25. obſ. p. 330.* hiſtoriam hujus tituli recenſet: *Venæſectionis omnino rejectæ, poenas luens medicus* & hoc epiphonemate eandem obſervationem obſignat: *pag. 332.: notent hoc ii, qui in hunc usque diem Venæſectionem tam acerbe impugnant, ne pertinacius ſententiæ ſuæ inſiſtendo malitioſe quosdam in mortis periculum conjiciant;* ſed potius indicamus, quod in praxi medica *reſervati* quidam occurrant caſus, ubi antehac adſuetam Venæſectionem penitus intermittere cauſæ & circumſtantiæ ſuadent, ut propterea nec medici, nec alii adeo timidi, anxii & tenaces eſſe debeant, eapropter Venæſectionis intermiſſionem diſſuadere & improbare, quoniam illa jam *aliquandiu* continuata & quaſi in *habitum* translata fuit: hinc idem RIEDLINUS *Lin. Med. An. V. Apr. obſ. 26. p. 412.* ita ſentit: *Venæſectionem non paucos ſolius conſuetudinis ergo inſtituere, & hi tamen ſi per plures jam annos ſanguinem ſic imminuerint, ab eadem vix tuto ſtatim iterum deſiſtere poſſunt:* ſubnectit autem ſequentia *p. 414. in aliis qui Venæſectione minus opus habent, ſi jam diu eidem adſueti fuerint, non una vice ſtatim prorſus ſeponenda, ſed in principio bis terve minus ſanguinis detrahendum, hinc demum omittenda erit.* Quam ob rem *iterato* monemus, ut hæc intermiſſio *circumſpecte*, moderate & ſub *congruis* regulis dirigatur, ſicut RIEDLINUS ſuo comprobat teſtimonio loco modo allegato, quando eloquitur

quitur *omiſſio Venæſectionis caute inſtituenda erit:* conferantur, quæ de Venæſectionis *intermiſſione* hujusque *provida* directione profert *Horatius* AUGENIUS *de ratione curandi per ſanguinis miſſionem Lib. 9.*

§. IV.

Subjecta itaque, cauſæ, caſus & circumſtantiæ, quæ Venæſectionem intermittendam probant ſequentibus qualitatibus inſtructa eſſe deprehenduntur: *Subjecta* eſſe debent *ætatis* non valde juvenilis, ſed paulo *conſiſtentioris*, in quibus humores nec nimium fluidi & floridi, nec fibræ motrices *perquam flexiles* & inſtabiles, nec reliqua *motuum* œconomia *præceps, impetuoſa*, inquieta & in *irregularitates* nimium proclivis eſt; præterea reſpectu *Temperamenti* privative non de valde calido, *florido*, nimiumque activo, *immoderato* & in omnes *exceſſus* prono, ſed poſitive *ſedato*, tranquillo, placido, *temperato*, morigero & *quieto* participent temperamento, cujus poſterioris conditionis homines ſunt ſanguineo-melancholici, ſanguineo-phlegmatici, phlegmatico-ſanguinei, melancholico-ſanguinei: hinc ratione *morum* ſint in actionibus ſuis *moderati, ordinati*, continentes, lenes, mites, *placidi*, quieti, in perferendis *adverſis* patientes ac imperturbati, mentis quieti operam dantes, a præcipitantia & vehementia alieniſſimi, nec ſcrupuloſi, anxii, valde ſolliciti, meticuloſi, ſed utpl. *ſerenitati* & ſuavitati mentis dediti, præterea in animo *firmi*, nec valde *mutabiles*, nec *imaginatione* inquieta turbulenti ſint, inſuperque bonis conſiliis *placido nutu* obtemperent, haud moroſi, refractarii & confuſi exiſtant, ſiquidem mentis ratio, ad talem *medicam mutationem ægrius* vel *lenius* tolerandam multum confert: dein Subjecta illa guloſitati

&

& *voracitati* indulgere haud debent, eaque propter non in diæta *valde alimentoſa* verſentur, nec *avido* appetitui indulgeant, ne *multam* eamque *oneroſam* & *præjudicioſam* copiam ſanguinis colligant: nam *eminenter* plethoricis *adſuetæ* Venæſectionis intermiſſio non facile ſuadenda erit: haud enim difficile erit e *qualitatibus* talium ſubjectorum colligere, an perquam moleſtam, turbulentam & *præjudicioſam ubertatem* ſanguinis gerant, quæ *iterata* & *conſtanti* ventilatione indiget: indagare inſuper decet, an hæc ſubjecta diæta lauta i. e. alimentis, potulentis & condimentis *ſpirituoſis*, largiter aromaticis, generoſis & fluidarum ac ſolidarum partium motum perquam & crebro excitantibus, utantur, *qualis* diæta prædictam Venæſectionis intermisſionem non tolerat, ſed potius illius *continuationem* præcipit atque urget. Habenda porro erit ratio *nationis*, *ſtemmatis* & *hæreditariæ* diſpoſitionis, an videlicet ſubjecta in tali degant provincia, in qua incolæ magis *ſtrenuis* deſudare ſolent laboribus, nec facile firma ſua ſanitate medico indigent, nec crebrioribus conatibus *hæmorrhagicis* obnoxii redduntur, ut aut rarius Venæſectione opus habeant, aut ſi illas ſemel ſuſtinuerunt, facilius earum intermiſſionem perferant: quoad *natalitias* qualitates, quidam homines a *robuſta* ſtirpe, & *ſano* ſtemmate geniti ſunt, quibus *particulares congeſtoriæ* commotiones, ſanguinis *evacuationem* inſolitam & *diſtincte* extraordinariam reſpicientes, *minus* familiares ſunt, modo etiam talia ſubjecta aliis ſtimulis ad ejusmodi hæmorrhagias *allicientibus* & impellentibus non utantur; quibus etiam ſi cœteroquin *moderato* vitæ genere utantur, Venæſectio nec utilis, nec neceſſaria eſt; quodſi autem eandem præter *ſonticam* cauſam &

neceſſitatem ſemel, aut aliquoties admiſerint, inde autem, licet non poſitivum *damnum*, attamen *nullum* emolumentum impetraverint, cum *majori ſecuritate* & utilitate eandem denuo omittere poſſunt: quid quod aliquibus illa qualitas *connata* eſt, quod in ſanguinis *collectionem minus* inclinent, ideoque *principem* cauſam, cui V. S. *naturali* ratione, nexu & indicatione reſpondet, haud poſſideant, ut propterea quidam *liberalem* Venæſectionis ordinationem hac excuſatione declinare & avertere conentur, was ſie Aderlaſſen ſollen, da ſie doch nicht vollblütig wären, quibus propterea V. S. adhuc *parum*, aut *nihil* levaminis, facilius autem *moleſtias* & incommoda attulit: deinde *attenta* obſervatio in *aliquibus* ſubjectis monſtrat, quod pro varietate perſonarum, *mentis* & *corporis*, aliquibus individuis familiare magis ſit, ſanguinem *retinere*, imo paulo *majori* quantitate *tranquillius* aſſervare, quam dimittere: quare nonnulli homines, ſanguine *repleti*, juxta *externum* conſpectum occurrunt, qui nihil inde incommodi ſentiunt, modo congrua *temperie* vivendi uti continuent, quibus vero viciſſim, nec V. S. *facile* utilis atque neceſſaria eſt, ſi autem hæc iisdem unquam adhibita fuit, tunc commode iterum ſub convenienti directorio omitti poteſt.

§. V.

Prædictis Subjectorum qualitatibus adhuc nonnullæ aliæ annectendæ veniunt, & quidem quando quædam Subjecta non ab *onere* & *copia* ſanguinis, ſed reliqua *virium* imbecillitate valde debilia vel per *individualem* rationem infirma exiſtunt, vel *ſucceſſive* ob *alias* cauſas talia fiunt, tunc iisdem Venæſectionis *continuatio* non injungenda eſt, ſiquidem in experientia medica haud talia deſunt exempla,

quod

quod ejusmodi *debiles* homines aut ſub ipſa ſanguinis *fluxione* e *vena* inciſa, aut proxime *poſt* hanc ſanguinis ſubtractionem animam efflaverint: quodſi itaque quidam homines in *talem virium* jacturam aut imbecillitatem delabantur, minime confert Venæſectionem antea adhibitam, in iisdem repetere; hinc medici alii diſſuadent, præſente quorundum præcipuorum *viſcerum debilitate*, poſt bene conciliatas & dijudicatas reliquas circumſtantias, venam ſecare; ita BONETUS *in Polyalthe Lib. 4. cap. 45. p. 761. b.* indicat & judicat, quod in *imbecillitate hepatis aut nulla, aut non niſi parciſſima V. S. inſtitui debeat:* *vid.* ROGERIUS *de recta curandi ratione per ſanguinis miſſionem pag. 46.* Simili reſpectu perſonis, in *Hecticam* inclinantibus, *caute* Venæſectio ordinanda erit, in quibus culpa non ſemper in *plenitudine* ſanguinis & connexis conatibus *hæmorrhagicis* hæret; hinc non raro obſervare licet, quomodo ejusmodi ſubjectis Venæſectio aut *nunquam* aliquod *levamen*, aut *majorem imbecillitatem* & ſymptomatum exacerbationem excitaverit: eapropter RIEDLINUS *Curat. med. 400. Venæſectionem ad hecticam inclinanti diſſuaſit:* quando itaque hic affectus ab *aliis* cauſis ortum ducit, inſuper & genericam *magnam virium* proſtrationem, & ſpecialem *organorum* debilitatem, ut & *plurimarum* functionum naturalium & animalium *languorem* involvit, tunc ratio & obſervatio ſuandent, Venæſectionem, quamvis antea velut *univerſale* auxilium adhibitum fuerit, *intermittendam* eſſe; utut e *ſola macie* corporis *non promiſcue* hujus Venæſectionis *omiſſio* indicatur: hinc *Joh. Raymundus a* FORTIS *Tom. II. Conſult. conſ. 66. p. 255. a* teſtatur, *Venæſectionem non ſemper impedire maciem:* Præterea in hominibus *ventriculi*

triculi imbecillitate laborantibus, & quidem non ob *ubertatem* & *congeſtionem*, aut *difficilem progreſſum* propter illam abundantiam, aut magnam *ſpiſſitudinem* ſanguinis, ſed potius ob *perſonalem infirmitatem*, ob *diætæ vitia*, ob *flatus retentos*, ob diuturnam & pertinacem *adſtrictionem alvi* &c. Venæſectio antehac admiſſa, nunc *commode* & cum *euphoria* ſub *congruo* directorio *intermittitur:* Notatu propterea dignæ ſunt illæ obſervationes, quod aliquibus ſubjectis Venæſectio, quoties inſtituta fuerat, non modo morboſas in *abdomine* moleſtias exacerbaverit, ſed & præc. ventriculi afflictiones excitaverit, ut vel eximia imbecillitas, magna cardialgia, & appetitus proſtratio, vel moleſti vomitus conſequantur: non minori attentione digna eſt obſervatio, quod & cur varii homines vel *ſub* Venæſectione, vel mox *poſt* illam, *vomitibus* corripiantur: placet huc apprime quadrantem obſervationem RIEDLINI *Lin. Med. An. II. Majo obſ. 13. pag. 224. ſq.* titulo *Venæſectio ventriculum interdum debilitat*, allegare: *novi*, ipſe refert, *quendam virum nobilem, qui ſanguine per venam ſectam detracto, aliquoties tam debilem nactus eſt ventriculum, ut hoc non ſemel notato & Medico ſuo ordinario ſuadente, a Venæſectione abſtinere omnino coactus fuerit. Novi mercatorem quendam celeberrimum, non parum plethoricum, cuique alias Venæſectio multum prodeſt, quoties tamen eadem illi adminiſtratur, quod non niſi ſemel in anno fit, ab illo tempore per octiduum de debili appetitu ventriculo & proſtrato conqueritur: nuperrime quædam egregia matrona, poſt Venæſectionem in vomitus ſat moleſtos incidit, quos ab hac deducendos eſſe prudenter inde ipſam & concluſit, quia & ſanguine in paulo majori quanitate per menſes profuſo*

idem

idem incommodum patitur: & hæc ſimiliaque caute nos omnia, antequam Venæſectionem ſuadeamus, inquirere docent &c. enim vero nonnulli homines ſicut *generice*, ita ſpecialiſſime *ventriculo* adeo *ſenſibiles* ſunt, ut quicquid ipſis *extra* conſuetudinem, aut *extraordinarium* contigit, confeſtim in eodem *ventriculo* ægerrime perferant: hinc conqueruntur es ſchlage ihnen alles im Magen: v. g. ſi aliquo *animi affectu* commoventur, ſi *potulenta* & *alimenta* qualitatum *inſuetarum* aſſumunt, ſi in aut externum *refrigerium* patiuntur, ſi *turbulenta* ingruit tempeſtas, ſi ſubito tranſpiratio inſenſibilis aut ſudor ſupprimitur, ſi alvus adſtricta eſt, ſi etiam per venæ ſectionem *motus ſanguinis* quadantenus *alteratur* &c. tunc in ejusmodi perſonis *ſenſibilibus* & ſimul *valetudinariis* facile magna *ventriculi* moleſtia conſequitur: & quamvis Venæſectio *in morbis ventriculi* probetur *in tr. de digeſtione & morbis ventriculi* cujus *A. E. L. An. 1704. Apr. pag. 181.* mentionem faciunt; dantur vero viciſſim circumſtantiæ, quæ in nonnullis ventriculi morboſis qualitatibus Venæ ſectionis intermisſionem ſuadent: *conf. Joh.* VARANDÆUS *tr. therapeutico primo de morbis ventriculi p. 54. ſeq.*

§. VI.

Quemadmodum porro Venæſectio nimis frequens & *caput* & *pedes* enervat, teſte experientia & ex hac WEPFERO *obſ. med. p. 138. 889. 753.* ita etiam Venæſectio *modica* in certis Subjectis & caſibus utrumque cauſari ſolet: quando videlicet *junioribus* ſanguineis & *ſimul* plegmaticis perſonis Venæ ſectio *utilis* & neceſſaria fuit, quæ quando ad paulo *provectiorem* ætatem pertingunt, catarrhoſum cerebrum, debile ſic dictum genus nervoſum & con-

geriem humorum *pituitoſorum* obtinent, quæ præterea ob ingruentem *imbecillitatem* magnas, ſonticas & *heroicas* evacuationes non amplius perferre poſſunt, quæ nunc magis in *frigidam* qualitatem corporis, motuum & functionum degenerant, quas ob ejusmodi *languorem* non adeo eminenter ſanguinis *copia* & *motus* urget, quæ a debili & tenera ſtirpe genitæ, præmature virium jacturam patiuntur, quæ ob multas *animi* & *corporis* moleſtias & passiones valde enervantur, quæ a prægreſſis variis, arduis & *implicatis* morbis admodum corruptæ fuerant, quæ ſub frequenti *medica*, eaque *diſcrepante* tractatione admodum fatigatæ fuerant: &c. &c. hiſce *antehac* adſueta Venæ ſectio *commode* & ſecure omittitur: Quæcunque etiam ſubjecta ex *alia*, quam *ſanguinea*, cauſa *ſingularem* debilitatem & *languorem* in *artubus* tolerant, illis perinde antea adhibita & iterata Venæſectio intermitti debet, quoniam hanc membrorum infirmitatem *auget*, aliisque medicis auxiliis minus obtemperantem magisque renitentem reddit, ut in iisdem membris ſuſpectus algor, torpor, ſtupor, tumor & naturalis coloris atque caloris privatio, imo *paretica*, aut *paralytoidea* afflictio conſequatur. Nonnunquam in praxi medica caſus *peculiores* occurrunt, in quibus aliquandiu adhibita & continuata Venæſectio ob *generalem* alterationem, quam motui ſanguinis *progreſſivo* intulit, *mediocrem* præſtitit utilitatem, cui remedio autem circumſtantiæ ejusdem affectus ita, præc. in *flexilibus* ſubjectis, adſueſcunt, ut illud in futurum, non modo *nullam* amplius largiatur opem, ſed plane *contrarias* operationes exequatur; in qua facie non conſultum eſt talem V. Snem ludicre urgere & repetere, ſed potius ſub *perito* directo-

rio

rio intermittere: Seorſim obtingunt nonnunquam in perſonis animo inquietis, moroſis, immoderatis, mutabilibus & præcipitibus certæ ſpecies *morbificarum* & ſuſpectarum *Hæmorrhagiarum*, in quarum cura vulgo medici ad Venæſectionem, velut ad ſacram confugiunt anchoram: neque quidem ſub congruo uſu fruſtra illa adhibetur: intercurrunt vero in prædictis ſubjectis circumſtantiæ, ut ſub varietate annorum atque temporum antehac uſurpata Venæſectio *ulteriorem* ſuam utilitatem deneget & vel *nova* pathemata provocet, vel *eandem* Hæmorrhagiam *revocet:* hujus effectus teſtimonium offert RIEDLINUS *in Lin. Med. An. VI. Julio obſ. 3. p. 608.* tit. *Hæmorrhagia narium Venæſectione reſuſcitata:* qui author *p. 611.* has obſervationes profert: *Sicut vero hic ipſe æger retulit, ſe olim quoque poſt Venæſectionem narium hæmorrhagiam in ſe obſervaſſe, cujus tamen prius, cum me conſuluiſſet, non meminerat, ita ſub illud ipſum fere tempus cuidam in ſputo cruento eodem plane cum ſucceſſu venam ſectam fuiſſe, dum nempe longe plus ſanguinis poſt Venæſectionem adminiſtratam ac ante per os rejecerit, is qui eam ſecuit mihi narravit: Utut vero propterea Venæſectio in ejuscemodi caſibus non prorſus ſit rejicienda, ne tamen nimiam in eam colloces ſpem, ſæpe & ſimiles obſervationes te doceant.* Idem etiam evenit ſubjectis, quæ in œconomia *morum* & *vitæ naturalis* ceteroquin promptæ activitatis ſunt, ſanguinem ſufficienter fluidum poſſident & in commotione ſanguinis *eluctatoria* facilia admodum *pronaque* ſunt: Hujus obſervationis exempla & teſtimonia obtingunt nonnunquam in *aliis* Hæmorrhagiarum ſpeciebus: ſicut in *Hæmoptyſi*, quando hæc ab impetuoſo motu ſanguinis *orgaſtico* una cum *extraor-*

dinario calore fovetur, inſuper in ſubjectis *gracilitas* corporis adeſt, ut propterea prægreſſæ hymoptyſeos locus affectus, *nulla firma* circatrice conſolidatus ſit, inde evenit, ut tempore quodam, ſanguinis *intenſiorem* motum excitante, Venæſectio inſtituta & repetita, novam *fortiorem orgaſticam* ſanguinis commotionem *pediſſequam* inferat, unde *tenera* illa cicatrix denuo disrumpitur & *per* & *poſt* hanc Venæſectionem *recidivæ* Hæmoptyicæ *nova* occaſio præbetur, hinc ſtantibus & concurrentibus *hiſce* circumſtantiis aliquando *in totum*, interdum *in tantum* Venæſectio intermittenda erit: de tali *ſuſpecto calore*, V. Snem excipiente, dicit RIEDLINUS *Lin. Med. An. 3. p. 213.: vix inciſis venis* (patiens ille) *de calore quodam moleſto conqueri coepit, hunc tamen pro conſueto & naturali habuit, licet mihi ſtatim diſplicuerit, nec immerito &c.*, & porro: *non itaque fidendum eſſe tali calori, præſens te doceat obſervatio &c.*

§. VII.

Subinde Venæſectio antea adſueta, aut aliquoties adhibita in hominibus, qui a diverſis cauſis *priſtinam virium* ſuarum præſtantiam atque *firmitatem* amiſerunt, & valde *ſenſibiles* redditi fuere, *ægre* continuationem Venæſectionis perferunt, ſed illam intermittere coguntur, ni ob illius *repetitionem* in periculoſiorem *imbecillitatem*, *tabem*, *atrophiam*, *hecticam*, febrem *lentam* & *perverſos* alios affectus conjici cupiunt, inde eloquuntur: Sie haben das Aderlaſſen můſſen einſtellen, weil ſie ſehr ſchwach und matt davon worden ſind: ob id BALLONIUS *Epidem. p. 241. 244.* ſub ejusmodi *virium imbecillitate Venæſectionem intermittere* jubet: tanto magis illis hæc intermiſſio ſuadenda eſt,

qui ob certas cauſas nunc *crebrioribus animi deliquiis*, antea inſuetis, ſubjiciuntur, jam vero a Venæſectionis *repetito* uſu magis in hac propenſione in Lipothymias *confirmantur*, ut *major* illos debilitas jam corripiat; etenim nonnulli horum hominum ita *ſenſibiles* redditi ſunt, ut talem *alterationem*, quæ univerſo *motui* ſanguinis *progreſſivo* ex *Venæſectionis* uſu accedit, ægerrime tolerent, indeque in talem lipothymiam & conſequentes alias *graves ordinis* & œconomiæ *vitalis* turbas incidant: ita conſtant alii caſus, ubi *animi deliquia* iteratas Venæſectiones minus ſalubres reddiderant: tale exemplum profert RIEDLINUS *Lin. Med. An. 3. April. obſ. 4. p. 213.* cujus verba ſunt: *tantum haud pauci a Venæſectione abhorrent, ut & vix nomine ejusdem injecto toto contremiſcant corpore, qualem ego quidem olim novi, quæ quando Venæſectionem inſtituebat, tanto tremore correpta fuit, ut ab aliquot hominibus teneri opus habuerit, qua de cauſa cumprimum hoc vidiſſem, a Venæſectione in poſterum deſiſtere juſſi, ne tanto metu plus noceat ſibi ipſis, quam ulla Venæſectione corrigi poſſet; alii licet ſat fortiter opus aggrediantur, vix tamen peracta Venæſectione animo linquuntur, & ſic adſtantibus haud parvum injiciunt metum.* Quando præterea quidam homines, antehac uſui Venæſectionis addicti, per diverſas cauſas *inappetentiam* patiuntur, aut *parum comedunt*, *difficulter concoquunt*, aut *variabili* appetitu laborant, inſuper aliquoties *turbulentas* aut *inſomnes* noctes experiuntur, indeque magis enervantur, in illis nec ordinatio, nec continuatio, ſed potius intermiſſio Venæſectionis locum invenit: hinc *Zacutus* LUSITANUS *Med. Princ. Hiſt. Lib. II. hiſt. 7. dub. 5. p. 177. col. 1. A.* ſentit: *quamvis Galenus in hoc funeſto* (Hæmoptyſeos)

morbo

morbo phlebotoniam ſummopere commendaverit, ni reſolutus æger ſit & ex præcedenti morbo debilis factus, vel malo conſtet corporis habitu: eo pertinet monitum HIPPOCRATIS *Sect. 2. aph. 16.* quod *ægris ſub cibi abſtinentia, ſanguis mittendus non ſit:* claudit hanc practicam conſiderationem *Zacutus* LUSITANUS *l. c. B. hæc eſt cauſa ob quam medici, qui cum Galeno nobilem illam Romanam curabant ſanguinis extractionem reformidabant, ut ipſe refert Lib. 6. epid. Sect. 4. com. 29. in hunc ſenſum intelligendus eſt* AVICENNA *4. 1. 6. 20. dum in valde famelicis tantopere Venæſectionem recuſat.* Conſideratu autem admodum digna illa eſt circumſtantia, quod intermiſſio Venæſectionis *talibus* etiam ſubjectis concedenda & ordinanda veniat, quibus per *initia* valetudinarii ſtatus illius uſus *ſalutaris* fuit, quæ vero ſub *ſucceſſu* & *accremento*, ut & varia complicatione primi morboſi ſtatus, nec non ſub multa & variabili medicatione nullam *plenariam* opem acquiſivarant, ſed aut *in eodem* affectus *gradu* perſeveraverant, aut in *deteriorem* ſtatum degeneraverant; hinc perquam neceſſe eſſe judicamus, ut morborum prægreſſorum, & medicationum adhibitarum attentam & ſollicitam indagationem & conciliationem ineamus. Et ita etiam jure meritoque V.Sio intermitti debet, in ſubjectis maximo *angore* & *horrore* illam admittentibus; ſiquidem adeo timida illorum occurrunt, quæ *ſummo tremore* vel intercurrentibus *animi deliquiis*, vel *ſpaſtico-convulſivis* motibus, vel *tranſitoriis mentis* confuſionibus illam admiſerant, ſiquidem obtigit olim occaſio *D. Præſidi* obſervare in fœmina, quæ ob *extremum angorem* quoties Venæſectionem admiſit, tam *ſub præparatione* ad eandem, quam ſub *ſucceſſu* illius, nec non aliquot horis

ris *poſt eam delirium tranſitorium* perpeſſa fuerat: Quoniam autem tam enormis angor & metus omnem bonam ſpem de Venæſectionis utilitate concipiendam eludit, viciſſim vero extremas turbas ac *confuſiones* in functiones morales, animales, vitales & naturales incutit, ideoque omnem *ſalutarem* operationem & ſucceſſum *eludit*, propterea in talibus *timidis* ſubjectis conſultius V. S. intermittitur, quam repetitur, quia non modo minus juvat, ſed magis nocet: *conf. Progr.* D. PRÆSIDIS *de V. Sne timidorum:* Siquidem ne quidem poſt timorem prægreſſum V. Snis uſum admittit *Petr. Matthæus* CONSENTINUS *in animadverſ. Phyſ. med. p. 88.* RIEDLINUS *curat. medic. 370. de juvene Venæſectionem adhorrente.*

§. VIII.

Hactenus recenſitis cauſis & circumſtantiis, Venæſectionis *intermiſſionem* indicantibus, annumeramus ſingularem debilitatem *capitis, membranarum cerebri, nervorum* & *organorum ſenſoriorum*, quæ a continuata Venæſectione magis promovetur & ad ominoſiores conſecutiones diſponitur, in quibus ſollicitudo de *debilitate* vigoris ſentiendi in organis externis *non fruſtranea* eſt, unde exempla proſtant, quod Venæſectiones, quæ quidem ad nonnullas *mitiores* morboſas afflictiones aliquam utilitatem contulerant, ſucceſſivè, memoriæ, *viſui* &c. peculiarem imbecillitatem conciliaverint, in quibus propterea Venæ ſectio *intermitti* debuit: parallelum exemplum hac relatione ROMMELIUS *in A. N. C. dec. 2. An. 5. obſ. 144. p. 293.* teſtimonium dat: *ego non ſimplici vice in plurimis, qui ſaltem ex conſuetudine quotannis venam ſecare ſolent, obſervavi, ſanguine rite fluente, ubi vix una vel altera ſanguinis*

uncia adhuc egreſſa erat, illos de nebula oculis obverſante, vel rebus diverſi coloribus viſui ſe objicientibus conqueſtos eſſe, nonnullos etiam talia vel his ſimilia verba protuliſſe: Deus bone! ego vix vel parum, vel hoc vel illud video, nullo ſubſequente animi deliquio, vel lipothymia. *Tunc ego ſtatim venam claudere & quieti ſe committere imperavi, magis tutum eſſe ratus, ob ſuperius adducta exempla, ab ulteriori ſanguinis profuſione deſiſtere, quam majores turbas ciëre, quod etiam, DEO ſint laudes, ſemper feliciter ceſſit, majusque forſan jam imminens periculum præcautum eſſe fuit:* Non minus etiam in Subjectis ob *immodicam ſanguinis* ſpontaneam evacuationem Cachecticis redditis, aut ob *ſuppreſſas* conſuetas Hæmorrhagias in *repentinum* & *magnum* gradum *Cachexiæ* delapſis, nunc etiam in oſtiis *hydropici* affectus ſtantibus, aut *confirmata* Aſcite oppresſis, præc. quando modo ſuſpectæ *virium infirmitates* & *appetitus* proſtrationes ingruunt, Venæ ſectio antehac uſitata, repeti & continuari non debet, cum non amplius culpa in *quantitate*, aut *motu* ſanguinis *urgente*, ſed alia cauſa quærenda ſit, ſiquidem Hydropiſeos *diverſæ* cauſæ innoteſcunt, e quibus etiam illæ, quæ in ſanguinis *nimia copia* & *ſuppreſſis ſalutaribus* Hæmorrhagiis conſiſtunt, non promiſcue Venæſectionis uſum & repetitionem admittunt, ut aliquando circumſtantiæ in hoc affectu Venæſectionis antea uſitatæ *intermiſſionem* indicent: & quamvis caſus Hydropici occurrant, in quibus perita & judicioſa Venæſectio adhuc locum invenit, juxta effatum WELSCHII *Conſil. medicinal. Cent. I. conſ. 51. Venæſectione Hydropem ſæpius curatum ipſe Galenus Lib. I. de V. S. adverſ. Eraſiſtr. c. 5.* teſtatur, in quem *Zacut.* LUSIT. *M. P. Hiſt.*

Lib.

Lib. II. hiſt. 118. aſciticos duos inciſis capillaribus in apice digitorum annullarium ſanavit olim ex noſtratibus Jer. ERHARDUS, *quod ipſe narrat ap. Hildanum Cent. 6. obſerv. 41. cui reſpondet Hildanus Cent. 6. obſ. 92.* Utut autem nobis non disquiſitio præſenti themate demandata ſit, an in Hydrope *abſolute*, aut *reſpective* Venæſectio utilis & neceſſaria exiſtat, tamen hoc e *rationis* dictamine *obſervationis* ſuffragio conſtat, hanc *artificialem* ſanguinis ſubtractionem non modo in Subjectis, quæ in Hydropem *inclinant*, ſed & in illam *plenarie* inciderunt, & caute *ordinandam*, cautius *repetendam*, interdum rectius *omittendam* eſſe: hinc SCHROECKIUS *in ſchol. ad obſ. 83.* HELLWIGII *obſ. phyſ. med. p. 257.* aſſerit, quod *Hydropicis miſſio ſanguinis haud conferat:* quo RIEDLINI teſtimonium pertinet *Lin. Med. An. II. Octobr. 24. obſ. 24. p. 513. invenies, qui & hydropicis & phthiſicis conſummatis ſanguinem detrahere non verentur, quam male vero hoc plerumque cedat, quotidiana nos docet experientia: conf.* BARBETTE *Prax. Med. Lib. 4. cap. 4.* RIEDLINUS *Lin. Med. An. 2. Octobr. obſ. 2. p. 472.* tit. *Venæ ſectionis intermiſſio ab hydrope præſervans:* Porro homines, qui prius Venæſectiones *iteratas* adhibuerant, nunc vero multis *ærumnis* enervantur, ſub quibus *non multa* ingerunt, *tardius* degerunt & ſanguinem magis *conſumunt*, quam augent, ideoque majores *animi* ac *corporis* languores experiuntur; illis Venæſectiones magis intermittere convenit, quam repetere, quoniam nec *copia* ſanguinis *onerati*, nec motu *impetuoſo* excitati, talem ſanguinis evacuationem haud urgent: quantam enim vim habeant *metus, moeror, angor, cura, ſollicitudo* &c. ad minuendos humores, in quo caſu V. S. neque *ordinatione*,

 nec

nec *repetitione* neceſſaria eſt, quotidianis exemplis conſtat.

§. IX.

Et quamvis Venæſectionem *naturali* ratione præc. *urgens* & *moleſta* ſanguinis *ubertas* indicet, propterea autem haud ſequitur, *omnes plethoricos* aut *prima*, aut *iterata* Venæſectione indigere, ſiquidem in aliquibus *tranquilla* ſanguinis plenitudine præditis, ne quidem ulla talis *artificialis* ſanguinis ſubtractio neceſſaria eſt, dum non modo *multi* homines ſanguine *turgidi* absque Venæſectione *incolumes* vivunt, ſed & ob *corporis* ſtructuram, quæ *multum* ſanguinis continere poteſt, usque dum ad perruptionem *neceſſitetur*, tali evacuatione ſubſidiaria minus opus habent, niſi ejusmodi *moderatis plethoricis* cum Venæſectione, aut *ſemel*, aut *aliquoties* ordinata, *morboſa* demum qualitas concilietur; ſicut ſollicita talis Venæſectionis ordinatio non paucos homines *valetudinarios* tandem reddere ſolet, qui *antea* comparate *ſani* extiterant: quam ob rem *generatim* non conſultum eſſe judicamus, ut confeſtim, poſthabito alio *magis naturali* auxilio, *levius* urgente quodam *morboſo* ſtatu, ad Venæſectionem refugium præcipitetur, prout D. PRÆSIDI in conſiliis practicis in more poſitum eſt, a præmaturo, anxio, enixo & immodico tali Venæſectionis uſu diſſuadere, aliaque naturæ ordini conformia conſilia commendare; qua via melius & optatius progredi licet, quam cruento & ſanguinolento illo auxilio: idem etiam porro applicare licet ad ſubjecta quibus ſub reliqua *tolerabili* atque moderata ſanguinis ubertate Venæſectio *citra* ſingulare *emolumentum* ordinata & adhibita fuit, quibus propter modo recenſitas cauſas,

ſas, ſub idoneo ac perito regimine hanc miſſionem ſanguinis potius intermittere convenit: ne ejusmodi ſubjecta ſub *hypothetica* Venæſectionis continuatione magis valetudinaria, aut *infelicia* Venæſectionis mancipia reddantur: Eapropter regula therapevtica eſt, *ne aliquam cauſam tranquillam commoveamus, neve commotam in majorem impetum convertamus*, unde ſub ſpe curationis pertinaciores valetudinarios generamus: reminiſcimur hac occaſione judicii RIEDLINI *in itinere medico p. 47.* qui recenſet obſervationem *alicujus viri, qui Venæſectionem ante ſtato tempore admiſſam, cum majori euphoria omiſit*, & addit: *Venæſectionem ſæpius inſtitui, ubi magis nocet, quam prodeſt, hæc obſervatio docet: nec novum eſt eadem omiſſa plus in curandis quibusdam morbis profici, quam quibusvis aliis remediis:* quod etiam in multis caſibus de intermisſione illius valet: In hac ſtatus *plethorici* ſuccincta disquiſitione, judicamus etiam, quod ſi fœminis *Sanis*, animo & corpore moderatis, cœteroquin *remiſſius* plethoricis Venæſectio adhibita non æque ſingulares præſtiterit utilitates, nec illis etiam, ita promiſcue coeco empirico more, ſub *graviditatis* ſtatu, eadem neceſſaria fuerit: hæc conſideratio ſicut in obſervatione fundata eſt, ita illius ſuffragium perhibet RIEDLINUS *Lin. Med. An. 4. Mart. obſ. 10.* tit. *Gravida plethorica Venæſectionem tuto omittens:* quibus itaque ob peculiares cauſas *ante* graviditatem ſubtractio ſanguinis *artificialis* incommoda & noxia fuit, illis commode *ſub* graviditate eadem intermitti poteſt, modo *reliquæ regulæ medicæ* bene obſerventur. Et quid dicamus de variis aliis affectibus, in quibus Venæſectio primum ordinata & cum *aliquali* euphoria adhibita fuit, quæ

vero

vero ſub *ulteriori* continuatione, nec illas, multo magis *contrarias* vires præſtitit, quamvis in modo, ordine, loco &c. *nulla amethodia* commiſſa fuerit: Et hæc conſideratio practica ad varios affectus applicari poteſt, contra quos unquam Venæſectio uſurpata fuit, qui ſi ſtatum ægrorum valde mutaverint, non *conſuetam* & liberalem Venæſectionis *repetionem* admittunt, ſed intermiſſionem illius aut *abſolutam*, aut *temporariam* ſuadent & indicant, ſicut talem caſum profert RIEDLINUS *Lin. Med. An. 4. Novembr. obſ. 30.* tit. *de dentium dolore periodico poſt Venæſectionem rediente.*

§. X.

Præter hactenus commemoratos *morbos*, *cauſas* & *circumſtantias* in illis annotandas, adhuc *variæ* obſervationes ſignificari poſſent, quæ Venæſectionis ſemel ordinatæ, uſurpatæ & continuatæ *intermiſſionem* circumſpectam indicant & jubent: inter alia affectuum morboſorum ſchemata *congeſtiones*, *dolores* & *ſpaſmi* attentionem merentur, quibus non promiſcue Venæſectio confert: ideo *dolores capitis* interdum a Venæſectione haud levantur & leniuntur, ſed magis exacerbantur & *contumaciores* redduntur: qua de cauſa RIEDLINUS *Lin. Med. An. 3. Octob. obſ. 14. pag. 692.* teſtatur: *quando capitis dolor aut a nimia quantitate ſanguinis, aut ab hujus liquoris effervescentia nimia, aut ſtagnatione in venis capitis ſanguinem advehentibus, aut intermiſſa, vel ceſſante quadam ſanguinis conſueta evacuatione, aut alia ſimili cauſa ortum ſuum trahit, tum ſane ſanguinis ſubtractio ſæpe tantum confert, ut niſi ea in ſubſidium vocetur fruſtra quæcunque alia tententur - - ubi autem aliæ cauſæ ſubſunt, Venæſectio nocere poteſt:* in

quo

quo caſu illico allegato ſub tit. quod *Venæſectio non in quovis dolore capitis conveniat*, intermiſſam Venæſectionem, antehac uſitatam, non improbat, quam æger ille denuo repetere contendebat, ſed hoc epiphonemata potius probat, *p. 695. quam amantes ſint nonnulli Venæſectionis, ſicut ex dictis ſat conſtat, ita tamen prudens & conſcientiæ rationem habens Medicus, nunquam in ejuscemodi hominis petita conſentiet, ſed tam multis contraindicantibus præſertim notatis, ab eadem eos ſedulo & ſerio dehortabitur:* hinc *Bonav.* GRANGERIUS *in animadverſione in defenſionem libelli Leon. Botalli de curandi ratione per ſanguinis miſſionem p. 76.* ait: *prudentis medici character eſt, ſanguinem convenienter ſubtrahere, ſubtractionem hanc decenter repetere, & repetitam aliquando plane intermittere.*

§. XI.

Addenda autem denique erit admonitio, ne frivole & ſecure nuda intermiſſione nitamur & in illa acquieſcamus, neve illa *ſimul* & *ſemel* ſuſcipiatur, ſed *ſucceſſive* ordinetur, donec tandem illam ſecurius penitus omittere liceat: qui itaque *aliquoties* quotannis illam repetere conſueverant, obſervent *primo* anno, quo conſilium intermiſſionis iniverant, *numerum*, demant autem ſemper aliquid de antea uſitata quantitate emiſſi ſanguinis; altero anno ſubtrahant aliquid *numero* & tandem proximo anno omnino Venæſectionem intermittant: interea autem tam ſub *præparatione* ad inſtituendam hanc intermiſſionem, quam *ſub* hac & *poſt* eandem *curatius* ejusmodi ſubjecta directorium totius vitæ generis inſtruant, quo *generatim* non æque *ſcrupuloſe*, *molliter*, indulgenter & valde *ſollicite*, anxie & meticuloſe vitam agant, ſed quoad *Animum* tran-

E quille,

quille, moderate, quiete, nec luxurioſe, nec abjecte, aſt in bona continentia & temperie verſentur: Sie ſollen ſich eines mäßigen, gelaſſenen, ſtillen und ruhigen Gemüths befleißigen, ne *inquietus* animus ſanguinis motum perinde turbet, & indirecte illum ad neceſſitatem *continuandæ* Venæſectionis præparet. Inſuper ſeligenda & obſervanda erit *temperata* Diæta, tam quoad *quantitatem*, quam quoad *qualitatem* ingerendorum nunquam *multitudini*, licet appetitus bonus ſit, indulgeant, nec ad *plenam* ſaturitatem cibos aſſumant, ne *accumulationi* ſanguinis anſam miniſtrent, ſed ſub *modica* ciborum ingeſtione, id procurent, ne unquam ſanguis *nimia* adaugeatur quantitate, quæ Venæſectionis repetitionem urget, & intermiſſionem turbat atque impedit: hinc varia exempla in medium teſtimonii loco proferri poſſunt, quod ſub tali bene diſpoſita & ordinata diæta ſubjecta quædam activioris *animi*, calidioris *temperamenti*, & obeſioris aliquando corporis Venæſectione nunquam uti neceſſe habuerint, & tamen ad ſeram Senectutem pervenerint; deinde cibus & potus ſit temperatus, non *largiter* nutriens, nec craſſus atque denſus, non reliquas *ordinarias* evacuationes impediens, ſed rectius leniter promovens, non valde aromatiſatus, ſpirituoſus & humores intenſius commovens, non valde acidus & adſtringens, inde alias *ſalutares* excretiones aut turbans, aut ſufflaminans, præterea *humores incraſſans* & ad ſuſpectas ſtagnationes diſponens, ſed potius talis, qui humores ratione *mixtionis* in aliqua *temperie* & quoad *conſiſtentiam* in congrua *fluiditate* conſervave adjuvat: nec penitus vini, modo *non exotici*, ſed temperati Germanici adulti Franconici, Rhenani aut Moſellani moderatus,

haud

haud tamen quotidianus uſus, interdicitur: Multum etiam in diætæ inſtructione pro ſecuriori & meliori tolerantia intermiſſæ Venæſectionis loco cereviſiarii potus, qui ſæpe *puritate* ſua variat, nec ubivis temperatus paratur, uſus *limpidioris* aut puræ, aſt non valdæ frigidæ, aut cum vino quadantenus mixtæ, aut in lenem & temperatam ptiſanam, decoctionem & congruum Bromium, aut in dilutius decoctum Coffee aut Thee, converſæ, *Aquæ* inſerviet, quæ ordinarias excretiones, temperiem & fluiditatem ſanguinis conſervat.

§. XII.

Dein *otia* fugiantur; *moderatus* & continuatus *motus corporis* obſervetur; nimiæ Vigiliæ & exceſſivus Somnus evitentur; moderamen in omnibus teneatur: alvus nonnunquam leni & congruo laxante admoneatur: tranſpiratio inſenſibilis ne valde offendatur, neve ſubito coerceatur: *diaphoreſis placida* interdum invitetur: *temperata diureſis* per *diætetica* magis, quam pharmacevtica promoveatur; quoad *internam* & *externam caloris* & *frigoris* applicationem omnis arceatur exceſſus: nec novæ pravæ ac turbulentæ conſuetudines acquirantur: Haſce regulas ſi obſervaverint talia ſubjecta cum ſecuritate & utilitate V. Snem intermittere poterunt & hæc quoad præſentis thematis explicationem & commendationem proferre placuit, quas meditationes multis caſibus illuſtrare & confirmare potuiſſemus, ni *præcipuas* circumſtantias in hac obſervatione ſcitu dignas annotare & indicare maluerimus. Quare rectius hanc animadverſionem, exquiſite practicam, ulteriori attentioni & applicationi relinquimus & opellam noſtram conficimus. Deo T. O. M. immenſas lau-

des ac humillimas gratias tribuentes atque reddentes; quod in deducenda hac obſervatione cœleſti ſuo adjutorio nobis adeſſe voluerit, cui & hunc laborem & reliqua noſtra propoſita atque officia ita conſecramus, ut eadem ſalutaris proſequatur decurſus atque exoptatus

FINIS.

NOBILISSIMO ET CLARISSIMO

DOMINO CANDIDATO

S. P. D.

PRAESES.

SAnguinis tam in Sacris, quam profanis litteris magna occurrit æſtimatio, hinc cum illo haud ludicre verſari decet: ROD. a CASTRO *in Meteoris Microcoſmi Lib. II. cap. XV. p. 84.* de ſanguine teſtatur, quod ſit *inſtrumentum animæ & animæ motum ſequatur:* ſicut *Meſues*

Lib.

Lib. I. de re medica theorem. I. c. 2. ſanguinem vitæ theſaurum eſſe aſſerit, *vid. Hildanus tr. de tuenda ſanitate:* viciſſim vero KOZACKIUS *in fragm. ſpagyr. de phlebotom. c. 2. p. 25.* Sanguinem *theſaurum vitæ & mortis* appellat, ſub hac interpretatione, ut quam ſalutaris ac neceſſarius ille ad vitam humanam eſt, tam facile non modo diverſas inſitas & adventitias impuritates excipiat, ſed & in ſimiles pravas & noxias materias reſolvatur, nec non facillimæ deſtructioni & corruptioni obnoxius exiſtat: hinc æqui arbitri officium eſt, non modo laudes ſanguinis extollere, ſed & hujus fragilitatatem aliasque vitioſas & morbificas qualitates indicare: quare minime juſta cura eſt, quæ circa illius augmentationem tantum verſatur, qua viæ, vaſa & vires onerantur, nimium, quam ſalubre eſt, ſuffarcinantur, indeque œconomia vitæ, motuum & functionum ſalutarium valde turbatur; eapropter periti medici artificiali manu ſanguinis ſubtractionem & imminutionem non metuunt, verentur autem, ne vel incongrue & nimium illam ordinent, neve ultra metam eandem proſequantur: audiendus erit LENTILIUS *in Eteodromo medico-practico p. 1344. 1345. non ſimplici riſu, ſed cachinno, excipi merentur male ſane ſpeculatores, qui & negare plethoram & Venæſectionem in ſolidum rejicere nugatorie ſuſtinent. - - - legunt interdum ſeductorias Blancardi, Bontekoe, Overkamp, Gehemæ (fere dixerim Gehennæ) chartas & quæ contra Venæſectionem frivole ſatis ſibi diſceptata reperiunt, climati noſtro impudentiſſime applicant, medicisque ſecum non facientibus inſultare non erubeſcunt.* Quamvis quidem eductio & evacuatio ſanguinis ordinario naturæ ſtatui haud conformis ſit, nec propterea indies eveniat, ſed temporaria ſua intervalla reliquo ſalutari ſuo ſucceſſu ſervet,

 quam-

quamvis etiam multi homines per univerſum longioris ætatis tractum ſine damno nullas tales aut ſpontaneas, aut artificiales ſubtractiones ſanguinis experiantur, quamvis porro frivolum & temerarium conamen eſſet, ex obſervatione ſalutaris Hæmorrhagiæ & artificioſæ depletionis ſanguinis in certis ſubjectis, ad omnia reliqua concluſionem & applicationem formare velle: tamen Venæſectionis ordinatio nec facilis, nec difficilis eſſe debet, quemadmodum plus una vice absque illius conſultatione & adminiſtratione alia naturali methodo in hæmoptyſin proclives juvenes cum optato ſucceſſu tractavi, nec generatim in junioribus ſubjectis cum Venæſectionis commendatione facilis eſſe ſoleo: *ideo Petrus* CASTELLUS *tr. de abuſu Phlebotomiæ p. 53.* ait: *aut artifex prudens medicus tardus ſit ad venam incidendam, aut promptus ad phlebotomiam omittendam:* hodiernis moribus Venæſectio inter Germanos adeo increbuit, ut in ordinanda & iteranda illa multum ſæpe peccetur, ideoque via, naturæ magis grata, quam horrida, in ſanitatis curatorio invenienda & incedenda ſit: reprehendunt jure meritoque medici nonnulli germani, quod Galli ferme promiſcue & repetite per modum magis exceſſus, quam rationalis ſucceſſus Venæſectionem inſtituant: utut autem in litteratura medica duæ epiſtolæ GAUDINI, quæ in *Jouberti Opp. Tom. II. p. 136.* extant, argumentum *de ſæpius iteranda phlebotomia* explicant, *vid. Joan. Cl. de la* COURVEE *de frequentis phlebotomiæ uſu & abuſu*, veritati tamen omnino etiam reſpondet teſtimonium RIEDLINI *Lin. Med. An. 2. Januar. obſ. 13. p. 20. inter generoſiora remedia Venæſectionem jure merito numerari, haud facile quispiam, niſi harum rerum plane ignarus, negabit, ſicuti vero in genere antequam talia remedia adhibentur Medicus*

prius

prius omnes circumſtantias probe conſiderare, etiam quæ illa ſuadent, iis quæ contraindicant, præponderent, diligenter examinare debet, ita quoties de Venæſectione quæſtio inciderit, non niſi quaſi coactus eandem admittat, ſi inprimis unum alterumve eidem contrarium ſignum notaverit: ante omnia vero non concedat, ut ſæpius hoc remedii genus iteretur, cum exinde quamplurima mala ſuborta fuiſſe, quotidiana teſte experientia: addimus judicium *Joh. Franciſ. de* FRANCISCO *de Venæſectione contra empiricos p. 42. verus medicus juſto tempore Venæſectionem inſtituit, alio opportuno tempore & ſubjecto eam iterum omittit.* Conſideratu dignam hanc obſervationem, plane ſelectam arduique momenti, *de Salutari Venæſectionis intermiſſione* præſens Inaugurale TUUM CLARISSIME DOMINE CANDIDATE ſpecimen fuſius curatiusve diſſerit, quo publico Symbolo merita TUA atque profectus in re medica elegantes teſtari voluiſti: etenim dum non modo in Salana Academia, ſed & in Fridericiana Muſarum ſublimiorum Palæſtra per aliquot annos ſtrenuo, indefeſſo ac egregio ardore Medico ſtudio inſudaſti, & ſelecto plane exemplo atque judicioſa applicatione ex ore & doctrina Variorum Fama, Scientia & Arte clarorum probatorumque Virorum laude dignos profectus acquiſiviſti & collegiſti, inſuper eleganti fervore plus ultra bonum ſcientiæ TUÆ apparatum adaugendi inflammatus inclaruiſti, tandem TIBI conſultum viſum fuit ab ordine noſtro immunitatibus Doctoralibus, velut publico eruditæ TUÆ capacitatis teſtimonio exornari & commendari: inprimis cum in ſolennibus & conſuetis examinibus, doctis ac promptis reſponſionibus Collegio noſtro talibus honoribus optime dignum TE præſtiteris & probaveris, de quo egregio ſpecimine gratulabundus

TIBI

TIBI applaudo, firmiſſimamque ſpem foveo aliisque facio, fore ut hoc eleganti Scientiæ cimelio exornatus, non modo aliis talem te exhibere, ſed & inclytæ patriæ TUÆ multa deſiderata admodumque fructuoſa officia præſtare poſſis, quibus honeſtis atque egregiis TUIS laboribus divina benedictio, ut conſtanter adſpiret, TEque ſalvum ſemper conſervet, omniaque propoſita TUA proſperis ſucceſſibus allevet & coronet, eſt quod ingenuo animi affectu in perennibus votis habeo. Vale dab. d. VIII. Novembr. A.O.R. cIↄ Iↄ CC XXXV.

De

DE fructu vigilis praeſtante laboris ad aures
Nuncia vix poterat fama venire meas.
Quum mentem ſubito mulceret tanta voluptas
Sic vt neſciret quae meditanda forent.
Conſedi, ſurgo, tandem TIBI, publica vota
Iſta meus candens condere iuſſit amor.
Accipias igitur, quos dat Galenus, honores,
Perlongumque vigens vtere tempus eis.
Cognatis vt porro TVIS, orbique mihique
Gaudia perpetuo larga creare queas.

Pauca haecc
In perpetuam ſui memoriam adjicere
voluit debuitque

Henr. Conr. de Strombeck.

LAudet Ariſtotelem veterum vaga turba Scholarum
Hippocrati Paulus noſtraque jura favent.
Pace carent illae: nos non; nos ſemper amici;
Nos equites aegri ſub ſua tecta vocant:
Dividimus lucrum: (nec enim ſunt fructibus artes
Nudae; ſed nudas nutrit Ariſtoteles)
Durat amicitiae foedus, durabit in aevum;
Quisquis es, exemplum nos velut inter habes.

Haec pauca doctiſſimo atque inter paucos dilectiſſimo honoratiſſimoque ſuo amico in amicitiæ teſſeram ſcribere voluit debuitque

F. A. Conring,
Brunſuicenſis. J. U. St.

Führt gleich Juſtinian zu groſſen Ehren-Stuffen,
Stellt er die Seinigen zu unſrer Rechten dar,
Und will ſich auf dem Brauch der alten Zeit beruffen,

Wie

Wie dazumahl das Recht zur rechten Seite
war:
So wird er dannoch ſich vergeblich nur bemühen,
Weil jeder ſelbſten ſieht wie uns der Preiß ge-
bührt.
Dann einen Sterbenden aus Tod und Sterben
ziehen
Heißt mehr als wann man gleich zehn Jahr
Proceſſe führt.
Dann Geld wann es verſpiehlt iſt wieder zu er-
werben,
Geſundheit aber bleibt der allerbeſte Schatz.
Sieht ſelbſt Juſtinian die Noth vor ſich zu ſter-
ben
So räumt er uns gar gern den vor beſtrittnen
Platz.
Hoch-Edler Deine Wahl iſt in der That zu
loben,
Daß Du Hygæen Dir durch Fleiß verpflicht
gemacht.
Dann dieſe hat Dich ſchon zu hoher Ehr erhoben
Da

Da mancher Rechtes Freund noch nach Beför-
dрung tracht.
GOTT ſeegne Deinen Fleiß zum Troſt der Pa-
tienten,
Damit Dir Deine Kunſt niemahlen fehlen kan,
Der enge Raum des Blats heiſt dieſe Zeilen en-
den.
Indeſſen bleibe mir noch ferner zugethan.

Durch dieſe Zeilen wolte dem Herrn Candidato ſeine gratulation bezeugen, deſſelben erge-benſter Diener und Freund

Christoph Friederich Alkofer,
Ratisbon. Med. Stud. Opponens.